

Eelotsusetaotlus, mille on esitanud Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Ungari) 3. jaanuaril 2017 – Sporting Odds Limited versus Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítása

(Kohtuasi C-3/17)

(2017/C 112/25)

Kohtumenetluse keel: ungari

Eelotsusetaotluse esitanud kohus

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

Põhikohtuasja pooled

Kaebuse esitaja: Sporting Odds Limited

Vastustaja: Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítása

Eelotsuse küsimused

1. Kas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELTL“) artiklit 56, diskrimineerimiskeelu põhimõtet ning hasartmängutegevusele kehtestatud liikmesriigi piirangute seostatuse ja süstemaatilise kohustust, kusjuures seda seadusandluse eesmärki põhjendab liikmesriik peamiselt hasartmängusõltuvuse vastase võitluse ja tarbijakaitsega, tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus *online* ja *offline* sporditotode ja hobuvõidusõitudega seotud liikmesriigi riiklik monopol, kui erateenuseosutajad võivad liikmesriigis alates liikmesriigi otsustatud turu ümberkorraldusest korraldada mitte-*online* mängukasiinodes kontsessioonisüsteemi raames muid *online* ja *offline* hasartmänge (kasiinomängud, kaardimängud, mänguautomaadid, *online* kasiinomängud, *online* kaardimängud), millega kaasneb olulisel määral sõltuvuse tekkimise oht?
2. Kas ELTL artiklit 56, diskrimineerimiskeelu põhimõtet ning hasartmängutegevusele kehtestatud liikmesriigi piirangute seostatuse ja süstemaatilise kohustust tuleb tõlgendada selliselt, et seda artiklit on rikutud ja seda kohustust ei ole täidetud, kui on võimalik kindlaks teha, et hasartmängusõltuvuse vastase võitluse ja tarbijakaitse eesmärgiga põhjendatud turukorralduse muutmise tegelikul tagajärjel või muul põhjusel on alates liikmesriigi otsustatud turukorralduse muutmistest püsivalt kasvanud kasiinode arv ning kasiinode kontsessioonitasudest tulenev kavandatud riigieelarve tulude summa, mängijate poolt ostetud žetoonidega seotud ja mänguautomaatidel mänguõiguse andvad rahasummad?
3. Kas ELTL artiklit 56, diskrimineerimiskeelu põhimõtet ning hasartmängutegevusele kehtestatud liikmesriigi piirangute seostatuse ja süstemaatilise kohustust tuleb tõlgendada selliselt, et seda artiklit on rikutud ja see kohustus ei ole täidetud, kui on võimalik kindlaks teha, et lisaks hasartmängusõltuvuse vastase võitluse ja tarbijakaitse eesmärgiga põhjendatud riikliku monopoli kehtestamisele ning erateenuseosutajate jaoks lubatud hasartmängu korraldamisele esineb majanduspoliitiline eesmärk saada tulu puhtast hasartmängutegevusest ning saavutada kasiinoturul võimalikult lühikese aja jooksul erakordselt kõrge tulu teenimise tase, selleks et rahastada muid riigieelarve kulusid ja üldhuvi teenuseid?
4. Kas ELTL artiklit 56, diskrimineerimiskeelu põhimõtet ning hasartmängutegevusele kehtestatud liikmesriigi piirangute seostatuse ja süstemaatilise kohustust tuleb tõlgendada selliselt, et seda artiklit on rikutud ja see kohustus ei ole täidetud ning teenuseosutajaid on põhjendamata erinevalt koheldud, kui on võimalik kindlaks teha, et liikmesriik annab teatavate *online* hasartmänguteenuste osutamise ainuõiguse riiklikule monopolile, samas kui ta teeb teised *online* hasartmänguteenused ikkagi kättesaadavaks nii, et antakse välja järjest rohkem kontsessioonilubasid?

5. Kas ELTL artiklit 56 ja diskrimineerimiskeelu põhimõtet tuleb tõlgendada selliselt, et nendega ei ole kooskõlas, kui *online* kasiinomängude korraldamise loa saamine tehakse kättesaadavaks ainult Ungari territooriumil mitte-*online* kasiinot (kontsessioon) omavatele teenuseosutajatele, mistõttu need teenuseosutajad, kellel ei ole Ungari territooriumil mitte-*online* kasiinot, kaasa arvatud muudes liikmesriikides mitte-*online* kasiinot omavad teenuseosutajad, ei või saada kasiinomängu korraldamise luba?
6. Kas ELTL artiklit 56 ja diskrimineerimiskeelu põhimõtet tuleb tõlgendada selliselt, et nendega ei ole kooskõlas, kui liikmesriik annab võimaliku pakkumisenetluse väljakuulutamisega mitte-*online* kasiinode kontsessiooni saamiseks põhimõtteliselt võimaluse, tunnistades mitte-*online* kasiino kontsessioonilepingu sõlmimiseks esitatud pakkumuse vastuvõetavaks, et mitte-*online* kasiino kontsessioon ja selle olemasolul *online* kasiino luba võidakse anda mistahtes teenuseosutajale – ka muu liikmesriigi asukohaga isikule –, kes vastab õigusnormides sätestatud tingimustele, kuid asjaomane liikmesriik ei avalda avalikku ja läbipaistvat kontsessioonilepingu sõlmimise menetluse teadet ning teenuseosutaja ei saa tegelikult kasutada ka pakkumuse esitamise võimalust, kuid liikmesriigi ametiasutus tuvastab, et teenuseosutaja on loata teenuse osutamise rikkunud õigusnorme, ja määrab teenuseosutajale haldusõiguslikku laadi sanktsiooni?
7. Kas ELTL artiklit 56, diskrimineerimiskeelu põhimõtet ning läbipaistvuse, objektiivsuse ja avalikkuse kohustust loa andmisel tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus, kui liikmesriik kehtestab teatavate hasartmänguteenuste suhtes kontsessioonisüsteemi, samas kui kontsessioonilepingu sõlmimise otsust tegev haldusorgan võib sõlmida ka kontsessioonilepingu sõlmimise menetluse väljakuulutamise asemel teatavate isikutega, kes on tunnistatud usaldusväärseteks hasartmängukorraldajateks, kontsessioonilepingud, selle asemel, et võimaldada sama kontsessioonilepingu sõlmimise menetluse väljakuulutamise, et kõik teenuseosutajad saaksid samadel tingimustel menetluses osaleda?
8. Kui vastus seitsmendale küsimusele on eitav ning sama kontsessioonilepingu saamiseks võib antud liikmesriigis kehtestada mitut liiki menetlusi, siis kas liikmesriik peab ELTL artikli 56 kohaldamisel tagama, et need menetlused on võrdväärsed, võttes arvesse läbipaistvuse, objektiivse ja avaliku loa andmise ning võrdse kohtlemise nõudeid, selleks et põhivabadusi käsitlevad Euroopa Liidu sätted tõhusalt realiseeruksid?
9. Kas vastust küsimustele 6–8 mõjutab see asjaolu, kui ei ühel ega teisel juhul ei ole tagatud kontsessioonilepingu sõlmimist käsitleva otsuse kohtus vaidlustamise võimalus ega ükski muu tõhus õiguskaitsevahend?
10. Kas ELTL artiklit 56, Euroopa Liidu Lepingu („ELL“) § 4 lõikes 3 sätestatud lojaalsuse põhimõtet ning liikmesriigi institutsioonilist ja menetlusautonoomiat koos põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklitega 47 ja 48 ning neist tulenevaid õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile ja kaitseõiguse tagamise kohustusi tuleb tõlgendada selliselt, et Euroopa Kohtu praktikast tulenevate kohustuste ja asjaomase liikmesriigi poolt ette nähtud piirangute vajalikkuse ja proportsionaalsuse kontrollimise käigus võib põhikohtuasja menetlev liikmesriigi kohus omal algatusel määrata ja läbi viia uurimise ja teha korralduse tõendite esitamiseks ka siis, kui liikmesriigi kohtumenetlusõiguse normid ei anna selleks muidu seaduslikku volitust?
11. Kas ELTL artiklit 56 koos harta artiklitega 47 ja 48 ning neist tulenevaid õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile ja kaitseõiguse tagamise kohustusi tuleb tõlgendada selliselt, et põhikohtuasja menetlev liikmesriigi kohus ei saa Euroopa Kohtu praktikast tulenevate liidu õiguse nõuete ning asjaomase liikmesriigi poolt ette nähtud piirangute vajalikkuse ja proportsionaalsuse kontrollimise käigus panna tõendamiskohustust piirangu subjektiks olevale teenuseosutajale, vaid liidu õigusele vastavuse ning liikmesriigi õigusnormide vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhjendamine ja tõendamine on liikmesriigi ning konkreetselt põhikohtuasjas vaidlustatud otsuse teinud liikmesriigi haldusorgani ülesanne, ning kas selle puudumine tähendab iseenesest, et liikmesriigi õigusnormid on liidu õigusega vastuolus?

12. Kas ELTL artiklit 56 koos harta artikli 41 lõikes 1 sätestatud õiguse õiglasele menetlusele, artikli 41 lõike 2 punktis a sätestatud õiguse olla ära kuulatud ja artikli 41 lõike 2 punktis c sätestatud põhjendamiskohustuse tagamise kohustusega ning ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalsuse kohustusega, samuti liikmesriigi institutsioonilist ja menetlusautonoomiat silmas pidades tuleb tõlgendada selliselt, et need kohustused ei ole täidetud, kui asja menetlev liikmesriigi haldusorgan ei teata hasartmänguteenust pakkuvale teenuseosutajale liikmesriigi õigusest tuleneva menetluse alustamisest haldustrahvi määramiseks, ei küsi haldusmenetluse käigus ka hiljem tema seisukohta liikmesriigi sätete liidu õigusega kooskõla kohta ning määrab üheastmelises menetluses liikmesriigi õiguses haldusõiguslikku laadi sanktsiooniks loetava sanktsiooni ilma, et ta esitaks oma otsuse põhjendustes üksikasjalikke põhjendusi selle kooskõla ning selle tõendamiseks esitatavate tõendite kohta?
13. Kas ELTL artiklit 56 ja harta artikli 41 lõiget 1, artikli 41 lõike 2 punkte a ja c ning artikleid 47–48 ning neist tulenevaid õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile ja kaitseõiguse tagamise kohustusi arvesse võttes on täidetud neis artiklites sätestatud tingimused, kui hasartmängukorraldaja saab vaidlustada liikmesriigi õigusnormide kooskõla liidu õigusega esimest korda ja ainult liikmesriigi kohtus?
14. Kas ELTL artiklit 56 ja teenuseosutamise vabaduse piiranguid käsitlevat liikmesriigi kohustust neid põhjendada saab tõlgendada selliselt, et liikmesriik ei ole seda kohustust täitnud, kui piirangute avaliku huvi eesmärke tõendav asjassepuutuv mõjuhindamine ei olnud kontrolli ja piirangute kehtestamise ajal ega ole endiselt kättesaadav?
15. Kas selle haldustrahvi, mida võidakse määrata, seaduses kehtestatud piire, karistatava tegevuse laadi, eelkõige selle avalikku korda ja avalikku julgeolekut mõjutavat laadi, ning trahvi karistavat eesmärki arvesse võttes on harta artiklite 47–48 alusel võimalik kindlaks teha, kas vaadeldav haldustrahv on „karistuslikku laadi“ ning kas see asjaolu mõjutab küsimustele 11–14 antavat vastust?
16. Kas ELTL artiklit 56 tuleb tõlgendada selliselt, et kui põhikohtuasjas otsust tegev kohus teeb ülaltoodud küsimustele antud vastuste põhjal kindlaks, et õigusnormid ja nende kohaldamine on ebaseaduslikud, peab ta samuti tuvastama, et ELTL artikliga 56 vastuolus olevatel liikmesriigi õigusnormidel põhinevad sanktsioonid on liidu õigusega vastuolus?

Eelotsusetaotlus, mille on esitanud Amtsgericht Aue, Stollbergi kohtumaja (Saksamaa) 10. jaanuaril 2017 – Thomas Hübner versus LVM Lebensversicherungs AG

(Kohtuasi C-11/17)

(2017/C 112/26)

Kohtumenetluse keel: saksa

Eelotsusetaotluse esitanud kohus

Amtsgericht Aue, Stollbergi kohtumaja

Põhikohtuasja pooled

Hageja: Thomas Hübner

Kostja: LVM Lebensversicherungs AG

Eelotsuse küsimused

1. Kas nõukogu 10. novembri 1992. aasta direktiivi 92/96/EMÜ II lisa punkti A [koostoimes] [direktiivi 90/619/EMÜ] ⁽¹⁾ artikli 15 lõike 1 kolmanda lõiguga tuleb tõlgendada nii, et tarbijal on taganemisõigus kogu selle aja vältel, mil ta teeb elu- või pensionikindlustuse sissemakseid, kui ta taganemisõigusest mitte teades, kuna elu- või pensionikindlustusettevõtja on teda puudulikult teavitanud, on teinud paljude aastate jooksul lepingu alusel sissemakseid?